

**UCHWAŁA NR XXXIV/746/13
RADY MIASTA KATOWICE**

z dnia 6 marca 2013 r.

**w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji w 2012 r. „Programu Centrum Aktywności Lokalnej
w Szopienicach”.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001r. nr 142, poz. 1591 z późn.zm.) w związku z art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 nr 175, poz. 1362 z późn.zm).

**Rada Miasta Katowice
uchwała:**

§ 1. Przyjąć sprawozdanie z realizacji w 2012 r. „Programu Centrum Aktywności Lokalnej w Szopienicach”, który jest elementem projektu systemowego „Damy radę – program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta

Jerzy Forajter

**PROGRAM
CENTRUM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ
W SZOPIENICACH**

Sprawozdanie z realizacji Programu Centrum Aktywności Lokalnej
za okres od stycznia do grudnia 2012r.

PROGRAM PRZYJĘTY UCHWAŁĄ NR XX/418/12
z dnia 28 marca 2012r.

Wstęp

Program PCAL Szopienice jest częścią projektu systemowego „Damy radę... - program aktywizacji społecznej i zawodowej w Katowicach”, realizowanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Celem głównym programu jest podniesienie poziomu aktywności mieszkańców Szopienic w tym, w szczególności osób zagrożonych trwałym wykluczeniem społecznym oraz osób z ich bezpośredniego otoczenia, między innymi poprzez działania skierowane na aktywizację, wsparcie postaw obywatelskich, promocję wolontariatu oraz doskonalenie kompetencji społecznych i zawodowych zarówno wśród młodzieży, jak i ich rodziców - co docelowo powinno zwiększać ich szanse na wejście lub powrót na rynek pracy.

W realizacji Programu Aktywności Lokalnej w Szopienicach od samego początku wykorzystywana jest metoda organizowania społeczności lokalnej. We wszystkie prowadzone działania angażowani są mieszkańcy, w tym również klienci MOPS. W realizacji Programu wykorzystywane są także zasoby środowiska lokalnego. Program CAL realizowany jest w ramach projektu systemowego od VI 2008rr.

W 2012r. wzięło udział w Programie **49** osób (w tym 11 kontynuujących), z czego **27** osób zakończyło udział w projekcie zgodnie ze ścieżką. Uczestnikami PCAL Szopienice w 2012 roku były również osoby niepełnosprawne ruchowo (dziecięce porażenie mózgowie) oraz ich rodziny.

Współorganizatorami działań realizowanych w ramach Programu CAL od samego początku jest **Gimnazjum nr 13** między innymi w zakresie organizacji Profilaktycznego Programu skierowanego do dzieci i młodzieży.

Ponadto realizację Programu PCAL Szopienice oraz inicjatywy podejmowane przez samych mieszkańców wspierają następujące instytucje:

- **Zespół Szkół Specjalnych nr 10** w Katowicach,
- **Szkoła Podstawowa nr 42** w Katowicach,
- **Zespół Szkół Gastronomicznych** w Katowicach,
- **Regionalny Ośrodek Europejskiego Funduszu Społecznego** w Katowicach,
- **Hutniczo – Górnicza Spółdzielnia Mieszkaniowa** w Katowicach,
- **Komunalny Zakład Gospodarki Mieszkaniowej** w Katowicach,
- **Radny Rady Miasta Katowice Pan Dariusz Łyczko**,
- **Uniwersytet Śląski** w Katowicach,

- **Uniwersytet Ekonomiczny** w Katowicach,
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Społeczności Lokalnej „**MOCNI RAZEM**”,
- **Trzeźwościowe Stowarzyszenie Kulturalno – Turystyczne** w Katowicach,
- **Stowarzyszenie dla Szopienic** w Katowicach
- **Miejski Dom Kultury „Szopienice – Giszowiec”**.

Osiągnięte rezultaty:

W 2012 roku w trakcie realizacji PCAL Szopienice osiągnięte zostały wszystkie założone rezultaty.

Poniżej przedstawiamy opis zrealizowanych zadań w 2012r.

1. Instrumenty aktywnej integracji

- *Poradnictwo i wsparcie indywidualne oraz grupowe w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno – zawodowych umożliwiających docelowo powrót do życia społecznego w tym na rynek pracy i aktywizację zawodową* – z poradnictwa indywidualnego skorzystało łącznie **42** mieszkańców, z których **26** osób to uczestnicy Programu, w ramach poradnictwa grupowego odbyło się **6** spotkań, w których uczestniczyło **6** uczestników Programu.
- *Wsparcie animatora lokalnego* – animator lokalny wspierał inicjatywy lokalne, odbyło się 61 spotkań z animatorem lokalnym, w których uczestniczyło 145 osób, w tym 37 uczestników Projektu.
- *Klub Wolontariusza* (aktywizacja osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez wolontariat) oraz wsparcie animatora lokalnego. W wolontariat zaangażowało się 39 osób z Szopienic (w tym osoby długotrwale bezrobotne, bezdomne, niepełnosprawne, pracujące, matki samotnie wychowujące dzieci, a także młodzież zagrożona niedostosowaniem społecznym), a poza wolontariuszami z Szopienic dużą grupę wolontariuszy tworzyli studenci śląskich uczelni, a także osoby pracujące pomagający podopiecznym w nauce w ramach Programu Profilaktycznego.

Tabela poniżej obrazuje ilość wolontariuszy z podziałem na wolontariuszy z Szopienic oraz spoza Szopienic:

	Wolontariusze mieszkańcy Szopienic	Wolontariusze Program Profilaktyczny	ŁĄCZNIE	Uczestnicy Projektu będący jednocześnie wolontariuszami z Szopienic
IŁOŚĆ OSÓB	39	104	143	21
IŁOŚĆ GODZIN	1455,5	1707	3152,5	

- odbyło się **41** spotkań z liderem Klubu Wolontariusza, w których uczestniczyło **29** osób, w tym **17** uczestników Programu.

Działalność Klubu Wolontariusza:

- poprzez spotkania edukacyjne oraz wspólne działanie na rzecz środowiska lokalnego wolontariusze nabywali konkretnych umiejętności społecznych, uczyli się współpracy w grupie, wyznaczania sobie celów i ich realizacji, rozwiązywania sytuacji trudnych bez przemocy, uczyli się współpracy z instytucjami lokalnymi,
- nabywali umiejętności przydatnych na rynku pracy, uczyli się odpowiedzialności i systematyczności,
- wolontariusze pomagali również niepełnosprawnym uczestnikom Programu przez co uczyli się tolerancji i akceptacji osób niepełnosprawnych,
- wszystkie działania w ramach Klubu Wolontariusza były dostosowane indywidualnie do możliwości i ograniczeń danego wolontariusza,
- poprzez aktywność wolontariacką, wolontariusze mogli również rozwijać swoje umiejętności i zainteresowania, a także nabywać nowe,
- w trakcie wykonywania zadań zawsze mogli liczyć na pomoc i wsparcie ze strony pracowników PCAL Szopienice,
- spośród wolontariuszy byli wybierani liderzy do realizacji poszczególnych zadań, a pozostali wolontariusze im pomagali,
- wolontariusze byli objęci również dodatkowym wsparciem ze strony animatora lokalnego. Rolą animatora było pobudzenie wolontariuszy do podejmowania samodzielnie inicjatyw na rzecz środowiska lokalnego a także swojej osobistej sytuacji.

- W ramach aktywnej integracji odbyły się **3** wspólne spotkania animatora i lidera Klubu Wolontariusza, w których uczestniczyło **56** osób, w tym **19** uczestników projektu.
- *Warsztaty umiejętności społecznych* – zorganizowano WUS pt.: „Umiejętności interpersonalne potrzebne do współdziałania”, w których uczestniczyło **11** osób, w tym **10** uczestników i **1** osoba z otoczenia.
- W dniach 24-25.11.12r. zorganizowano wyjazd ze szkoleniem animacyjnym dla **20** osób, w tym **12** uczestników i **8** ich dzieci.

2. Działania o charakterze środowiskowym

- *Działania w ramach Programu Profilaktycznego „Szansa”*- zajęcia wspierające dzieci, młodzież i wolontariuszy – **104** wolontariuszy udzieliło pomocy w formie bezpłatnych korepetycji **111** podopiecznym,

	Wolontariusze spoza Szopienic	Podopieczni korzystający z bezpłatnej pomocy w nauce
IŁOŚĆ OSÓB	104	111
IŁOŚĆ GODZIN	1707	

- Wyjazd integracyjny do Olsztyna – w wyjeździe uczestniczyło **15** najbardziej zaangażowanych wolontariuszy (w tym **11** uczestników Programu)

- Wyjazd integracyjno – profilaktyczny do Małego Cichego - w wyjeździe uczestniczyło **11** osób, w tym **8** uczestników PCAL Szopienice.
- W ramach PCAL Szopienice wsparto inicjatywy lokalne mieszkańców takie jak: *warsztaty kulinarne* robienia sałatek (w warsztatach kulinarnych wzięło udział **13** osób, w tym **3** to uczestnicy Programu). Inicjatywy wsparte przez animatora lokalnego: *Podwórkowy Dzień Dziecka* (01.06.12r.), *III Sąsiedzki Piknik Rodzinny* (27.07.12r.), *Naleśniki dla Dzieci na Bagnie* (24.08.12r.), *Popołudniowa Kawa na Krakowskiej – piknik integracyjny z udziałem osób bezdomnych, niepełnosprawnych, a także dzieci ze świetlicy środowiskowej* (29.08.12r.), *Andrzejki* (30.11.12r.), *Mikołaj Nadziei – impreza integracyjna dla osób niepełnosprawnych ruchowo* (06.12.12r.), *Mikołajki na Bagnie* (07.12.12r.). Ponadto mieszkańcy zorganizowali w okresie letnim *Zabawy Podwórkowe* dla dzieci (31.05, 27.06 i 06.07.12r.),

• D
nia
04.1

2.12r. zorganizowano lokalną imprezę integracyjną z okazji Dnia Wolontariusza w Miejskim Domu Kultury „Szopienice – Giszowiec”, w której wzięło udział ok. 100 osób (m.in. wolontariusze pomagający podopiecznym w nauce, uczestnicy PCAL Szopienice, otoczenie tych osób, a także zaproszeni goście). W trakcie obchodów Dnia Wolontariusza odbył się występ lokalnej grupy teatralnej „TEATR Z NASZEGO PODWÓRKA”, a także mima Ireneusza Krosnego.

- Wyjścia integracyjne – zorganizowano **26** wyjść integracyjnych do kina, pizzerii, do kręgielni i na bilard. Z wyjść integracyjnych skorzystało łącznie **178** osób, w tym **19** uczestników Programu.

- W ramach PCAL Szopienice były organizowane spotkanie edukacyjno – integracyjne dla mieszkańców Szopienic. Cyklicznie odbywały się zajęcia dziennikarsko – radiowe, plastyczne, modelarstwa, komputerowe, a także zorganizowano spotkania tematyczne: „Dlaczego warto być aktywnym”, „Diagnoza sytuacji rodzinnej dziecka”, „Miasteczko dla dzieci” oraz „Świat nieznany czyli jak żyją osoby niepełnosprawne”.

- Dnia 22.09.12r. zorganizowano V Trzeźwościowy Festyn Rodzinny, w którym uczestniczyło ponad **450** mieszkańców dzielnicy, a w organizacji pomagało **28** uczestników i **6** osób z otoczenia. Współorganizatorami festynu były następujące instytucje:

- Gimnazjum nr 13 w Katowicach
- Zespół Szkół Specjalnych nr 10 w Katowicach
- Stowarzyszenie „Mocni Razem”
- Stowarzyszenie dla Szopienic
- Regionalny Ośrodek EFS w Katowicach
- Hutniczo – Górnicza Spółdzielnia Mieszkaniowa.

- Organizacja imprez i wydarzeń lokalnych profilaktyczno – integracyjnych – w ramach PCAL Szopienice włączono się w organizację *Dnia Sąsiada* (22.06.12r.), *Starożytnej Olimpiady Sportowej* w Szopienicach (12.05.12r.), a także *Tygodnia Profilaktyki* (16 – 23.11.12r.).

Wnioski z realizacji PCAL Szopienice.

Szopienice są jedną z trudniejszych dzielnic Katowic ze względu na dużą ilość problemów społecznych. Bardzo trudno prowadzi się w środowisku Szopienic działania aktywizujące mieszkańców ze względu na ich bardzo niski poziom kompetencji i umiejętności społecznych oraz roszczeniową postawę wobec instytucji pomocowych w tym również do MOPS.

Większość uczestników Programu CAL Szopienice to osoby wykluczone społecznie pochodzące ze środowisk wieloproblemowych, dlatego praca z takimi osobami wymaga działań długofalowych, aby można było mówić o trwałych efektach.

Poprzez systematyczne spotkania edukacyjne z mieszkańcami oraz wspólne działanie staramy się na nich oddziaływać dostarczając pozytywnych wzorców zachowań. Jedną z pozytywnych form aktywizacji osób wykluczonych społecznie okazał się wolontariat.

Od początku realizacji PCAL Szopienice udało się wypracować dobry system współpracy między instytucji lokalnymi wspierający działania podejmowane przez wolontariuszy.

Dostrzegamy, że poprzez działania wolontariackie uczestnicy Programu nauczyli się współpracy z instytucjami lokalnymi oraz nabyli umiejętność wspólnego realizowania wydarzeń lokalnych takich jak pikniki i festyny integracyjne. Zmieniła się ich postawa z roszczeniowej na bardziej aktywną.

Uczestnicy Programu poprzez działanie na rzecz środowiska lokalnego stali się bardziej odpowiedzialni za nie, a także stali się pozytywnym przykładem dla innych mieszkańców. Zaczynają bardziej dbać o swoje sprawy, lepiej współpracują ze sobą. Są bardziej otwarci i wrażliwi na innych, a także potrafią samodzielnie podejmować różne inicjatywy. Dorosli zaangażowani społecznie stają się pozytywnym przykładem dla swoich dzieci. Pokazują im jak można w sposób pozytywny spędzać czas wolny.

Konferencje, publikacje, wyróżnienia...

Konferencje

W 2012 roku koordynator PCAL Szopienice promował działania Programu CAL i miasta na następujących konferencjach z zakresu organizacji społeczności lokalnej:

- X 2012r. - wystąpienie na Ogólnopolskiej Konferencji Pracowników Socjalnych w Warszawie „Zmiana jest możliwa” organizowanej przez Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL,
- X 2012r. – prowadzenie warsztatów na temat organizowania społeczności lokalnej na konferencji w Katowicach organizowanej przez Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL,
- XI 2012r. – prowadzenie warsztatów na Ogólnopolskiej Konferencji Pracowników Socjalnych w Warszawie z zakresu organizowania społeczności lokalnej oraz prezentacja filmu „Organizacja społeczności lokalnej” na przykładzie Szopienic.

Artykuły, publikacje, kontakt z mediami:

- Stowarzyszenie CAL z Warszawy nakręciło filmy na temat organizowania społeczności lokalnej na terenie Szopienic: „Rzeczpospolita Lokalna” i „Organizowanie społeczności lokalnej”. Film „Rzeczpospolita Lokalna” był emitowany podczas Ogólnopolskiej Konferencji we wrześniu 2012r. w Warszawie, a oba filmy zostały rozpowszechnione w Ośrodkach Pomocy Społecznej w całej Polsce. Filmy są również dostępne na stronie internetowej stowarzyszenia CAL i NGO.
- Publikacja wydana przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, praca zbiorowa pod red. D. Błasiak, I. Piątkowskiej – Lipki, Rola pracy socjalnej w przeciwdziałaniu zjawisku wykluczenia społecznego, Katowice 2012, artykuł: *Agnieszka Rzepecka „Człowiek – najlepsza inwestycja” – doświadczenia z organizacji wolontariatu w Szopienicach oraz realizacji Programu Centrum Aktywności Lokalnej w Szopienicach.*

Wyróżnienia

- Jedna z uczestniczek PCAL Szopienice zdobyła tytuł Wolontariusza Roku 2012 Województwa Śląskiego (coroczny konkurs organizowany przez regionalne sieci Stowarzyszenia Centrum Wolontariatu),
- Podczas Dnia Wolontariusza organizowanego dnia 04.12.12r., 6 wolontariuszy świadczących usługi w ramach PCAL Szopienice otrzymało specjalne wyróżnienie Dyrektora MOPS Katowice, a 5 wolontariuszy otrzymało specjalne wyróżnienia Prezydenta Miasta Katowice.

Łączny koszt Programu wyniósł w 2012r.: 177 233,47 zł